

IBOR Reformu: Dönüşüm kaçınılmaz; risk mi yoksa bir fırsat mı?

IBOR Reformu Danışmanlık Hizmetleri

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

EY
Building a better
working world

IBOR Reformu Danışmanlık Hizmetleri

IBOR Nedir?

1 IBOR, küresel çapta finansal araç ve sözleşmelere dayanak oluşturan bir referans faiz oranı olup, finansal piyasalarda çeşitli katılımcılar tarafından çok geniş bir ürün yelpazesinde kullanılmaktadır.

2 Teknik anlamda bankaların, bankalar arası piyasalarda borç alabilecekleri faiz oranını ve bu faiz oranının uygulanacağı vadelerin sürelerini (gecelik vadeden-12 ay'a kadar olan vadeleri) ifade etmektedir.

3 Türkiye'de sık kullanılan IBOR oranları:

- USD LIBOR
- EURIBOR
- TRLIBOR
- GBP LIBOR
- CHF LIBOR
- JPY LIBOR

“

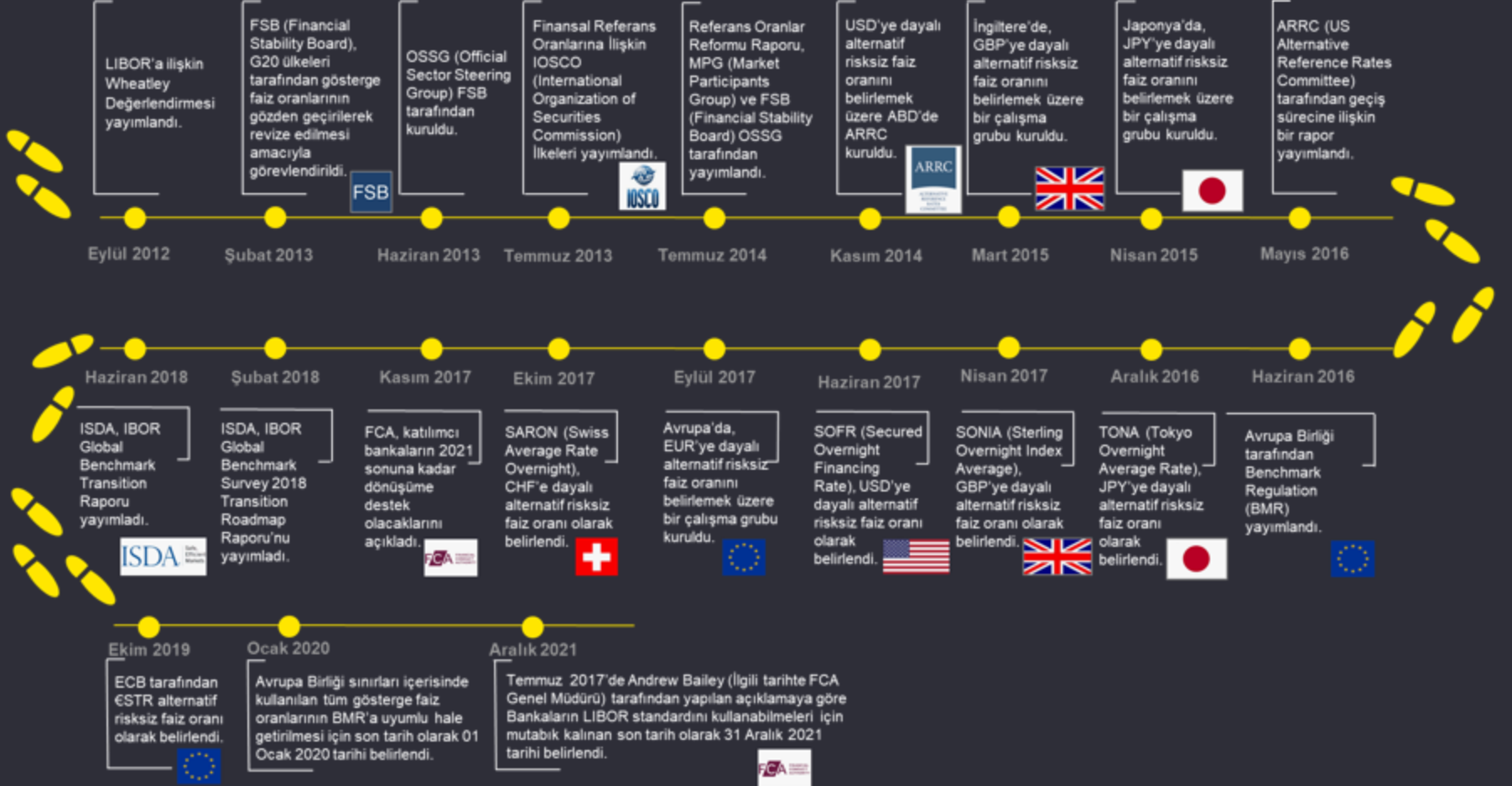
Geçmişte IBOR oranlarının zaman zaman manipüle edilmesi, bankalar arası teminatsız fonlama piyasalarında yaşanan düşüşler ve IBOR kullanımının risk içermediğine dair genel kanının kırılmaya başlamasıyla birlikte IBOR Oranlarından Alternatif Referans Oranlarına (ARR=Alternative Reference Rates) geçiş ihtiyacı doğmuştur.

Bilindiği üzere, IBOR oranlarının yayımlanmasının sona erecek olması geniş bir finansal ürün ve piyasa grubunda büyük değişikliklere yol açması beklenmektedir. IBOR reformu, IBOR'a dayalı ürün ve araçlardan, sözleşmelerden, süreçlerden, modellerden ve sistemlerden etkilenen küresel çapta birçok finansal ve finansal olmayan kurum için önemli ve uzun soluklu bir dönüşüm girişimidir.

IBOR dönüşümü sürecinin 2021 sonuna kadar tamamlanması beklenmektedir.

IBOR Reformu Danışmanlık Hizmetleri

Dönüşümün Tarihçesi

IBOR Reformu Danışmanlık Hizmetleri

IBOR Reformunun Etkileri (1/2)

“

IBOR'dan alternatif faiz oranlarına geçiş sürecinde göz önünde bulundurulması gereken en kilit konu bu geçiş sürecinin finansal muhasebe, raporlama ve en önemlisi riskten korunma muhasebesi üzerindeki muhtemel etkileridir.

Çoğu şirket, IBOR reformu sebebiyle muhasebe ve finansal raporlama süreçleri üzerinde önemli etkilerle karşılaşacaktır ve burada söz konusu olan yalnızca **riskten korunma muhasebesi** değil, aynı zamanda **değerleme**, **değişiklik** ve **sınıflandırma** ile ilgili tüm süreçlerdir. Bu süreçlerin bunları çevreleyen sistemler ve kontroller de etkilenecektir.

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu («IASB»), IBOR reformunun finansal raporlama üzerindeki etkilerine ilişkin çalışmalarını **iki aşamaya** ayırmıştır.

53%

EY Bankacılık Risk Anketi'ne göre, IBOR reformunun kurumlar üzerindeki etkilerine yönelik çalışmalar çoğunlukla merkezi ekipler tarafından koordine edilmektedir.

IBOR Reformu Danışmanlık Hizmetleri

IBOR Reformunun Etkileri (2/2)

Birinci aşama geçiş öncesi etkileri, ikinci aşama ise geçiş sonrası süreci yönetmeyi amaçlamaktadır.

Birinci Aşama: Mevcut gösterge faiz oranının alternatif faiz oranı ile değiştirilmesi öncesinde finansal raporlama süreçlerini etkileyen konuları ele almaktadır.

IASB, bu aşamada bazı riskten korunma muhasebesi gereksinimlerini önceliklendirmiştir:

- ▶ Yüksek olasılık gereksinimi
- ▶ İleriye yönelik değerlendirme
- ▶ TMS 39 geriye dönük değerlendirme
- ▶ Ayrı olarak tanımlanabilir risk bileşenleri

Birinci aşama Eylül 2019 tarihinde IASB tarafından "Interest Rate Benchmark Reform - Amendments to IFRS 9, IAS 39 and IFRS 17" dokümanının yayımlanmasıyla tamamlanmıştır.

İkinci Aşama: Mevcut gösterge faiz oranının alternatif faiz oranı ile değiştirilmesi sonrasında finansal raporlama süreçlerini etkileyen konuları ele almaktadır.

IASB tarafından bu kapsamda IFRS 4, IFRS 7, IFRS 9, IFRS 16 ve IAS 39 standartlarının belirli şartlarında değişiklik yapılmasını öneren öneren taslak bir metin yayınlanmıştır.

Önerilen değişiklikler finansal varlıklar ve finansal borçlarda (finansal kiralama borçları dahil) yapılan değişiklikleri ile finansal riskten korunma muhasebesini de kapsamaktadır.

Bu taslak dokümanın 1 Ocak 2021 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerli olması önerilmektedir.

IBOR Reformu Danışmanlık Hizmetleri

IBOR dönüşümü fırsat ve zorlukları beraberinde getiriyor.

“

İlk bakışta, bir çok finansal kurum geçiş sürecini zorunluluk olarak görüyordu.

Ancak, geçiş sürecine adım atan kurumlar bu durumun ticari bir konu olduğunu anlamakta ve bu dönüşümü müşteri hizmetleri kalitesini artırmak; faaliyetlerin karmaşıklık düzeyini azaltmak; dijital, daha az maliyetli ve daha efektif bir model tasarımı için fırsat olarak görmektedirler.

Uluslararası bankaların IBOR dönüşümünü özellikle faaliyetlerini stratejik açıdan sadeleştirme fırsatı olarak gördüğü anlaşılmaktadır. Çünkü bankalar, yıllar içerisinde artan ürün ve hizmet çeşitliliğiyle birlikte birçok farklı platform ve bilgi sistemleri alt yapısı kullanmaya başlamış ve giderek artan bu ihtiyaç verimsiz operasyonlarla sonuçlanmıştır.

IBOR Reformu, kurumların kullandıkları sistem ve süreçleri tekrar değerlendirmesine ve gerekmesi halinde daha etkin ve yalın sonuçlar için onları yeniden tasarlamalarına olanak tanıyan, uçtan uca bir dönüşüm programıdır.

Dijitalleşme perspektifinden bakıldığında ise, bankaların IBOR dönüşümünün eşiğine çoğunlukla yaşanmış bilgi sistem altyapıları ve bir o kadar karmaşık operasyonel süreçlerle geldikleri bir gerçektir. Danışman gözüyle, bu tip geniş kapsamlı dönüşümlerde çoğu zaman yeni bir sistem ve süreç inşa etmek daha kolay ve daha ucuz olan çözümdür. Bu yaklaşım, hem çok daha basit bir dönüşüm süreci yaşanmasına hem de bu sayede pozitif, yalın, ucuz ve çok daha etkin bir faaliyet yapısı ile yola devam edilmesini sağlamaktadır.

IBOR Reformu Danışmanlık Hizmetleri

IBOR dönüşümü fırsat ve zorlukları beraberinde getiriyor.

“
Barındırdığına
inandığımız
fırsatların yanı sıra,
IBOR dönüşümü
esnasında farkında
olunması ve
yönetilmesi
gereken riskler
bulunmaktadır.

Zamanlama Farkı:

Küresel firmaların bu geçişle birlikte karşı karşıya kaldığı en büyük zorluklardan biri; bu dönüşümün farklı döviz cinsleri ve farklı ürün tipleri için farklı zamanlarda gerçekleşecek olmasıdır. Örneğin, Sterlin ve Dolar ile oluşturulmuş bir para takası işleminde (cross currency swap) bu dönüşüm aslında tek bir işlemin iki parçası olan Sterlin için farklı bir tarihte ve Dolar için farklı bir tarihte gerçekleşebilecektir. görülmektedir.

Operasyonel Zorluklar:

IBOR dönüşümünün operasyonel etkilerini anlamak, bu dönüşümü bütünüyle anlamak ve uygulamak uygulamak için son derece önemlidir. Bu yüzden, ancak ve ancak IBOR dönüşümünün kurum içerisindeki ayak izlerini takip etmeyi başaran firmalar, bu dönüşüm esnasında değişmesi gereken unsurları eksiksiz biçimde tespit etme imkanı bulacaklardır.

Piyasaların Ayrışması:

Aynı zamanda, farklı piyasaların IBOR geçiş sürecini farklı zaman dilimlerinde tamamlayacağı göz önüne alındığında IBOR reformunun piyasaların entegrasyonuna ve küreselleşmeye uzun vadeli etkileri üzerine bugünden karar vermek zor olsa da ilk etapta küresel piyasaların birbirinden ayrışmasına yol açacağını söylemek mümkündür. Bu durum, faaliyetleri Dünya geneline yayılmış büyük şirketler için üstesinden gelinmesi gereken bir zorluk olarak görülmektedir.

58%

EY Bankacılık Risk Anketi katılımcıları, ARR bazlı enstrümanların likiditesini bu dönüşümün en büyük risklerinden biri olarak görüyor.

“

IBOR dönüşüm programında, öncelikle kurum olarak nereden başlamanız ve nereye ulaşmanız gerektiğini anlamalı ve sizi A noktasından B noktasına ulaştıracak yol planınızı çizmelisiniz.

Bu dönüşüm programında sizin yalnızca **“Nasıl uyum sağlarım?”** diye sormak yerine **“Süreçlerimi geliştirebilir miyim?”**; **“Bu dönüşüm sayesinde işleri nasıl daha iyi yapabilirim?”**; **“Katlandığım bazı maliyetleri azaltmam mümkün mü?”** gibi soruları da sormanızı sağlayacağız.

EY olarak biz, dönüşümün kurumlar için uyum sağlamanın ötesinde ciddi ticari faydalar içerdiğine inanıyoruz.

IBOR Reformu Danışmanlık Hizmetleri

Hizmetlerimiz

Etki Değerlendirilmesi & Planlama

- ▶ Etki değerlendirmesi
- ▶ Finansman ve risk profili değerlendirmesi
- ▶ Sorumlulukların haritalanması
- ▶ Şirket faaliyetleri ve LIBOR'a endeksli döviz cinsleri için yol haritalarının çizilmesi
- ▶ Geçiş senaryoları ve varsayımların oluşturulması
- ▶ Vaka analizleri ile IBOR Reformu'nun etkisinin değerlendirilmesi

Ürün Geçiş Süreci

- ▶ Yeni ürün onayı sürecinin oluşturulması/gözden geçirilmesi
- ▶ Ürün fiyatlandırma stratejileri ve yol gösterici ilkelerin belirlenmesi
- ▶ İç ve dış sorumluluklara uygun yeni ürünlerin ve mevcut ürün geçiş stratejilerinin belirlenmesi

Yasal Uyum & Müşteri Destek Süreci

- ▶ Sözleşme envanterinin gözden geçirilmesi
- ▶ Müşteri erişim stratejilerinin belirlenmesi
- ▶ Sözleşme yönetimi desteği sağlanması
- ▶ Sözleşmelerin güncellenmesi
- ▶ İş akışlarının güncellenmesi

Risk Yönetimi, Değerleme & Analiz

- ▶ Model envanteri ve etki değerlendirmesinin gerçekleştirilmesi
- ▶ Risksiz faiz oranı iskonto eğrilerinin kurulumu
- ▶ Alternatif risksiz faiz oranlarının tarihsel zaman serilerinin oluşturulması
- ▶ Model geliştirme, validasyon ve dokümantasyon
- ▶ Risk altyapılarında gerekli iyileştirmelerin gerçekleştirilmesi

Muhasebe, Vergi & Kontroller

- ▶ Süreç ve etki analizi envanterlerinin oluşturulması
- ▶ Gerçeğe uygun değer ölçümü ve korunma muhasebesi çalışmalarının gerçekleştirilmesi
- ▶ Ortaya çıkacak vergi etkisinin hesaplanması
- ▶ Muhasebe ve finans politikalarının güncellenmesi
- ▶ Finansal ve risk etkisinin uygun kanallar vasıtasıyla duyurulmasının sağlanması

Operasyonlar & Teknoloji

- ▶ Etkilenen veri kaynakları ve uygulamaların listelenmesi
- ▶ Uygulama sağlayıcılarıyla ilişki modellerinin kurulması
- ▶ Uygulama değişikliklerinin önceliklendirilmesi ve Fonksiyonel/ fonksiyonel olmayan ihtiyaçların tanımlanması
- ▶ İç ve dış sistem değişikliklerine destek olunması & testlerin gerçekleştirilmesi

İletişim Stratejileri

- ▶ İletişim stratejilerinin oluşturulması:
 - Yatırımcılar
 - Derecelendirme kuruluşları
 - Yasal otoriteler
 - Endüstri çalışma grupları
 - Müşteriler & diğer karşı taraflar
 - Hizmet sağlayıcıları
- ▶ İç İletişim Portalı'nın oluşturulması
- ▶ Müşteri İletişim Portalı'nın oluşturulması
- ▶ Yönetim Kurulu ve üst düzey yönetimin bilgilendirilmesi

Neden EY

IBOR Reformu neticesinde kurumların özellikle hukuk, vergi, risk yönetimi, hazine, finans, muhasebe, operasyon, uyum ve teknoloji birimlerinin ve bu birimlerin iş yapış şekillerinde yaşanacak değişimler neticesinde temel hizmet kollarının yönetildiği krediler, mevduat ve alternatif dağıtım kanalları gibi süreçlerin etkilenmesi beklenmektedir.

EY, global kuruluşların IBOR Oranlarından Alternatif Referans Oranlarına geçiş sürecine hazırlanmasına yardımcı olmakta; aynı zamanda uluslararası seviyede bu konudaki farkındalığın ve bilgi seviyesinin artırılması amacıyla düzenleyici kurumlar ve ticaret birliklerine destek olmaktadır.

EY olarak, bu uzun soluklu yolculuğa çıkan tüm kurumlara bütün önemli para birimlerinde IBOR dönüşümünü sağlayabilecek geniş kapsamlı tecrübemizle destek olmaktadır. Uluslararası platformda ISDA ve diğer ticaret birliklerine **IBOR Global Benchmark Transition Report 2018** ile ilgili sağladığımız destekle de bu süreçte önemli bir liderlik rolü üstlenmekteyiz.

Aynı zamanda, yüksek teknik kabiliyet gerektiren ve tüm Dünya'nın ortak gündemi olan IBOR Reformu konusunda Amerika, İngiltere, Avrupa, İsviçre ve Asya Pasifik olmak üzere beş ana bölgede uzman ekipler faaliyet göstermektedir. Bu ekiplerimizin sahip olduğu bilgi birikimi, teknik kabiliyet ve teknoloji konusundaki uzmanlıkların tüm Dünya'da faaliyet gösteren EY müşterilerinin ihtiyaçlarına cevap vermesini sağlamak üzere gerekli iş birlikleri sağlanmaktadır.

EY Türkiye Ekipleri tek çatı altında hukuk, finans, muhasebe, vergi, hazine, risk yönetimi ve teknoloji gibi konu özelindeki uzman desteğiyle gerekli hizmeti sağlamaktadır.

Faydalı Bağlantılar

IBOR Global Benchmark Survey 2018 Transition Roadmap - ISDA

IBOR Global Benchmark Survey 2018 Transition Report - ISDA

Interest Rate Benchmark Reform Amendments to IFRS 9, IAS 39 and IFRS 7

Interest Rate Benchmark Reform-Phase 2 Proposed amendments to IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 and IFRS 16

Interim Report and Consultation, The Alternative Reference Rates Committee

IOSCO Principles for Financial Benchmarks

Market Participants Group on Reforming Interest Rate Benchmarks Final Report

Reforming Major Interest Rate Benchmarks

The Future of LIBOR (Speech by Andrew Bailey, Chief Executive of the FCA)

TLREF Türk Lirası Gecelik Referans Faiz Oranı

Wheatley Review of LIBOR

EY | Assurance | Tax | Transactions | Advisory

EY Hakkında

EY bağımsız denetim, vergi, kurumsal finansman ve danışmanlık hizmetlerinde bir dünya lideridir. Anlayışımız ve kaliteli hizmetlerimiz dünya ekonomisi ve sermaye piyasalarında güvenin oluşmasına katkıda bulunmaktadır. EY, güçlü yönetim ekibiyle tüm paydaş gruplarına verdiği sözleri yerine getirmekte ve bu şekilde çalışanlar, müşterileri ve içinde yer aldığı diğer çevreler için daha iyi bir çalışma hayatı oluşturulmasında önemli bir rol üstlenmektedir.

EY adı küresel organizasyonu temsil eder ve Ernst & Young Global Limited'in her biri ayrı birer tüzel kişiliğe sahip olan, bir veya daha çok, üye firmasını temsil edebilir. Sınırlı sorumlu bir Birleşik Krallık şirketi olan Ernst & Young Global Limited müşteri hizmeti sunmamaktadır. Daha fazla bilgi için lütfen ey.com adresini ziyaret ediniz.

© 2020 EY Türkiye.
Tüm Hakları Saklıdır.

Sadece genel bilgi verme amacıyla sunulan bu yayının muhasebe, vergi veya diğer profesyonel hizmetler alanında geçerli bir kaynak olarak kullanılması amacıyla hazırlanmamıştır. Belirli bir konuya ilişkin olarak ilgili danışmana başvurulmalıdır.

ey.com/tr
vergidegundem.com
facebook.com/ErnstYoungTürkiye
instagram.com/eyturkiye
twitter.com/EY_Türkiye